

Att arbeta med *I tiden*

Att arbeta med inledningstexterna om Astrid:

Varje epok inleds med en berättande text, skriven i första person och illustrerad med en tecknad bild. Denna text har som syfte att väcka intresse för epoken, samt ge eleven möjlighet till inlevelse. Eleven får uppleva sig som en del av den pågående historien, och får förståelse för att människor i alla tider burit på känslor och drömmar.

Läsa/lyssna gärna på inledningstexten tillsammans med eleverna och använd den som utgångspunkt i diskussion, i större eller mindre grupper. Vad tänker och känner personen/personerna i den inledande texten? Frågan är ett sätt för eleven att träna abstrakt tänkande och att försöka leva sig in i en annan person. T. ex. ”vad skiljer sig i personens tankar och känslor jämfört med dina tankar och känslor idag?” Eleven kan även skriva en fortsättning på den inledande texten, efter att ha lärt sig mer om epoken genom kapitlet och övningarna (Med eller utan Astrid).

Den korta inledningstexten passar även för att dramatisera, filmatisera eller kanske tonsätta. Låt till exempel en elev läsa texten högt medan en grupp åskådliggör scenen med rekvisita och ljudeffekter.

Att arbeta med bilderna:

Bildmaterialet i *I tiden* kan behandlas på flera sätt beroende på elevens förutsättningar. Eleverna kan prata om vad som är på bilden, och analysera vad som händer på den. En grundläggande övning är att eleven rent konkret beskriver vad hen ser på bilden, dvs det uppenbara. Med hjälp av lärarens frågor kan beskrivningen röra sig mot frågor såsom (i stigande svårighetsgrad):

- Sammanhang (Är den här bilden del i en större orsakskedja?).
- Personer på bilden (att beskriva och förstå en bild genom att betrakta den ur aktörernas perspektiv).
- Hur vi själva tänker kring bilden, och vad som kan påverka vår tolkning och historiesyn.
- Hur bilden skildrar olika delar av befolkningen och vilka effekter det kan få. (Hur skildras barn, kvinnor, män, rika, fattiga, sjuka, immigranter, minoriteter o.s.v.)

Att arbeta med faktatexterna i *Tidsresan*:

Eleverna kan läsa/lyssna på faktatexten flera gånger. Om eleven behöver extra utmaning, eller visar intresse kan hen även välja att läsa/lyssna på någon av de mer fördjupande *Läs mer*-texterna i kapitlet.

En bra övning är att arbeta i grupp och göra listor över ord i texten som är nya för eleverna. Med lärarens hjälp kan klassen hjälpas åt att konstruera en egen ordlista med förklaringar av ordens betydelse. Eleverna kan också hjälpas åt att identifiera de ord i kapitlet som utgör tydliga tidsmarkörer (till exempel ”Kilskrift” och ”Farao” för Forntiden” eller ”Digerdöden” och ”Riddare” för Medeltiden”). Klassen kan skriva en lista tillsammans över viktiga ord för varje kapitel.

I TIDEN – LÄRARHANDLEDNING

Eleven kan återberätta någon del av kapiteltexten för en lärare eller kamrat med hjälp av de viktiga ord som klassen identifierat. Eleven kan även identifiera och analysera de förändringsprocesser som nämns i kapitlet (en övning för de högre betygsstegen).

Att arbeta med småböckerna om *Historiska förändringsprocesser*:

Låt eleverna välja en bok om förändringsprocesser som intresserar dem. Använd denna bok som utgångspunkt och försök hitta kopplingar till de olika historiska epoker som beskrivs i *Tidsresan*.

Låt eleverna läsa om och berätta för varandra om varsin förändringsprocess. Kan eleverna se några likheter mellan hur de två företeelserna har förändrats över tid?

Övningsuppgifter i läromedlet

Arbetsuppgifterna i *I tiden* finns alltid i tre nivåer.

Nivå 1 består av enkla frågor där eleven ska välja rätt alternativ. Eleven behöver inte skriva något, utan endast kryssa för det alternativ hen tror stämmer. Frågorna behandlar händelser och begrepp som är viktiga för en grundläggande historieförståelse och allmänbildning.

Nivå 2 består av frågor som kan besvaras med ett ord eller en mening. Eleven kan alltid hitta svaren i kapiteltexten. På nivå 2 innehåller övningsuppgifterna i *Tidsresan* också alltid en uppgift där eleven själv ska tänka ut frågor hen skulle vilja ställa till personer från den aktuella historiska epoken. Här får eleven en chans att tänka kreativt kring kapitlets innehåll, utan att behöva producera ett alltför långt svar, och utan press att svara "rätt".

Nivå 3 består av längre frågor som kräver längre svar och mer egen reflektion. Frågorna är formulerade kring vad eleven tror, tycker och tänker om händelser och utvecklingar i den historiska epok kapitlet behandlat.

För vissa elever är Nivå 1 en lagom utmaning, och de bör inte ges övriga frågor. För andra är det en bra övning att svara på frågorna på alla tre nivåer, för att få både repetition av och reflektion kring kapitlet. Ytterligare andra elever kan uppleva de enklare frågorna som oinspirerande och tråkiga och har bäst nytta av att endast tilldelas frågorna på nivå 3.

KAPITEL 2:

HISTORISKA KÄLLOR OCH KÄLLKRITIK

Ringa in rätt svar!

En historiker undersöker och beskriver vad som hänt förr i tiden.

RÄTT

FEL

Allt som står i ett historiskt dokument är alltid sant.

RÄTT

FEL

Vad kallas det när någon berättar om något som hänt?

Ett dokument.

En muntlig källa.

En artefakt.

En tolkning är en sorts gissning.

RÄTT

FEL

Vad betyder det att arbeta källkritiskt?

Att man håller sina källor hemliga.

Att tro på allt man ser och hör.

Att man hela tiden frågar sig vilka källor som man kan lita på.

KAPITEL 4

FORNTIDEN

Ringa in rätt svar!

När människor började odla och ha tama djur började de också bo kvar på samma plats.

RÄTT

FEL

Människor har alltid kunnat skriva.

RÄTT

FEL

Var började de odla först?

Sverige

Mellanöstern

USA

I Sverige knackade de in hållristningar på klippor innan de kunde skriva.

RÄTT

FEL

Vad kom först?

Bronsålder

Stenålder

Järnålder

KAPITEL 9

INDUSTRIALISERINGENS TID

Skriv två viktiga saker som uppfanns under industrialiseringen:

1. _____

2. _____

Skriv namnet på en politisk ideologi:

_____

På 1800-talet var det ett stort krig mellan norra och södra USA. Vad blev förbjudet efter kriget?

_____

Tänk ut två frågor du skulle vilja ställa till en svensk invandrare i Amerika:

1. _____

_____

2. _____

KAPITEL 11

FRÅN EFTERKRIGSTIDEN TILL 2000-TALET

Ringa in rätt svar!

Efter världskrigen var många rädda att det skulle bli krig mellan Sovjet och USA.

RÄTT

FEL

Kolonierna ville inte bli fria

RÄTT

FEL

Vad uppfanns på 1900-talet?

TV och Internet

Den första maskinen

Skriften

När Sovjet föll blev de flesta länderna i Östeuropa kapitalistiska.

RÄTT

FEL

Socialdemokraterna styrde Sverige i mer än 30 år i rad efter världskrigen.

RÄTT

FEL

Vilken svensk statsminister blev mördad?

Fredrik Reinfeldt

Olof Palme

Hjalmar Branting

LÄKEKONSTENS FÖRÄNDRING - FRÅN MEDELTID TILL IDAG

1. Här är tre slags botemedel som använts i historien. Sortera dem i tidsordning.
Den äldsta längst ner och den nyaste överst

ANTIBIOTIKA - TAPPA BLOD - ÖRTMEDICIN

1. ....

2. ....

3. ....

2. Vad trodde man under antiken att det var som gjorde människa sjuka?

.....
.....

3. Hur spred sig pesten på medeltiden?

.....

4. Skriv två medicinska upptäckter som gjordes på 1900-talet:

1. ....

2. ....